

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงความต้องการพัฒนาการเกษตรของเกษตรกรเพื่อขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มประชากรศึกษาได้แก่เกษตรกรจำนวน 105 ราย ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ลักษณะของข้อมูลทั่วไปและข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม

เพศ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 70.5 เพศหญิงร้อยละ 29.5

อายุ เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36 – 45 ปี ร้อยละ 45.7 มีอายุระหว่าง 46 – 55 ปี ร้อยละ 24.7 มีอายุระหว่าง 20–35 ปี ร้อยละ 15.2 และมีอายุตั้งแต่ 56 ปีขึ้นไปร้อยละ 14.3 มีอายุเฉลี่ย 44 ปี

สถานภาพ เกษตรกรส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรสร้อยละ 80 รองมาคือสถานภาพโสดร้อยละ 14.3 เป็นหม้าย/หย่าร้าง ร้อยละ 5.7 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา เกษตรกรส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาร้อยละ 60 รองลงมาเป็นการศึกษาระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 21.9 และสูงกว่ามัธยมศึกษา ร้อยละ 18.1 ตามลำดับ

การถือครองที่ดิน เกษตรกรส่วนใหญ่ เป็นเจ้าของที่ดิน ร้อยละ 60.0 และ เกษตรกรได้เช่าที่ดินเพื่อทำการเกษตรมีจำนวนร้อยละ 40.0

พื้นที่การถือครองที่ดินเพื่อการเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรระหว่าง 1 – 5 ไร่ ร้อยละ 59.0 มีพื้นที่ระหว่าง 6 – 10 ไร่ ร้อยละ 18.2 มีพื้นที่ระหว่าง 11 – 30 ไร่ มีร้อยละ 13.5 และมีพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรน้อยกว่า 1 ไร่มีร้อยละ 9.5 ตามลำดับ

รายได้จากการเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้น้อยกว่า 15,000 บาทร้อยละ 35.2 และมีรายได้ และมีรายได้ระหว่าง 15,001 – 30,000 บาท มีร้อยละ 23.8 มีรายได้ระหว่าง 30,001 – 45,000 บาทร้อยละ 17.1 มีรายได้ระหว่าง 45,001 – 60,000 บาท ร้อยละ 13.3 และมีรายได้มากกว่า 60,000 บาท ขึ้นไปมีร้อยละ 10.5

การได้รับข้อมูลข่าวสาร เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากทางวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นจำนวนปานกลางและจำนวนมาก ในส่วนของการได้รับข่าวสารทางหอกระจายข่าว ผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมนั้นมีจำนวน ปานกลาง

ประสบการณ์ในการทำอาชีพการเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำอาชีพการเกษตรน้อยกว่า 10 ปีมีร้อยละ 52.61 มีประสบการณ์ระหว่าง 16 – 20 ปี มีร้อยละ 20.0 และมีประสบการณ์ระหว่าง 11 – 15 ปีมีร้อยละ 11.4 ส่วนที่มีประสบการณ์มากกว่า 25 ปี ร้อยละ 10.5 และมีประสบการณ์ระหว่าง 21 – 25 ปี มีร้อยละ 5.7 ตามลำดับ

การติดต่อประสานงานกับ อบต. เกี่ยวกับการเกษตรมีการติดต่อในระดับปานกลางมีร้อยละ 54.3 ในระดับที่น้อยมีร้อยละ 33.4 และติดต่อในระดับมากมีร้อยละ 11.5

การมีตำแหน่งทางสังคม จะพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคมมี ร้อยละ 69.5 และมีตำแหน่งทางสังคมมีร้อยละ 30.5

ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการด้านการพัฒนาการเกษตรของเกษตรกรจากองค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ

ข้อมูลความต้องการปัจจัยการผลิต เกษตรกรมีความต้องการให้ทาง อบต. ให้การสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิต คือ สนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืช ยาปราบศัตรูพืช ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยชีวภาพ เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร แหล่งเงินทุนหมุนเวียน แหล่งสินเชื่อทางการเกษตรโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 2.70, 2.67, 2.43, 2.58, 2.84 ตามลำดับ

ข้อมูลความต้องการด้านการตลาดเกษตรกรมีความต้องการที่จะให้ทาง อบต. ได้มีส่วนในการสนับสนุนทางด้านการตลาดให้แก่เกษตรกรทั้งทางด้านการจัดหาแหล่งรับซื้อสินค้าทางการเกษตร การรวมกลุ่มกันเพื่อขายสินค้าการเกษตร การสร้างแหล่งรวบรวมผลผลิตทางการเกษตร การรวมกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.87, 2.57, 2.18, 2.60 ตามลำดับ

ข้อมูลความต้องการด้านเทคโนโลยีทางการเกษตร (ด้านวิชาการ) เกษตรกรมีความต้องการที่จะได้รับการสนับสนุนทางด้านวิชาการความรู้ เทคนิควิธีการต่าง ๆ ในด้านความรู้ด้านการปลูกพืช ความรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์ ความรู้ด้านการป้องกันโรคแมลง และความรู้ทางการใช้สารเคมีและการรักษาสภาพแวดล้อมโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80, 2.59, 2.64, 3.00 ตามลำดับ

ข้อมูลความต้องการด้านการฝึกอบรมและศึกษาดูงานด้านการผลิตพืชและสัตว์ ซึ่งเกษตรกรมีความต้องการด้านการฝึกอบรมทางด้าน การปลูกข้าว ถั่วเหลือง ข้าวโพด ผักต่าง ๆ ไม้ผล ไม้ดอกไม้ประดับ การเลี้ยงสุกร ไก่ จิว โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80, 2.30, 2.30, 2.32, 2.73, 2.62, 2.25, 2.64, 2.94 ตามลำดับ

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ปัญหาและอุปสรรค

เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยรู้และเข้าใจด้านเทคนิคการผลิตแบบใหม่ที่มีการนำเอาเครื่องมือที่ทันสมัย และพันธุ์พืชพันธุ์ใหม่ ๆ เข้ามาผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและปริมาณที่สูงขึ้น รวมทั้งในปัจจุบัน การผลิตมีต้นทุนการผลิตสูงขึ้นแต่ราคาสินค้ายังเท่าเดิม ทำให้ได้กำไรสุทธิน้อยลง และยังมีระยะเวลาการตลาดที่นับเป็นปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริง ยังรวมถึงปัญหาการรวมกลุ่มกันของเกษตรกรยังไม่แข็งแรงไม่สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับเกษตรกร และไม่สามารถต่อรองกับพ่อค้าคนกลางได้

อภิปรายผล

ความต้องการด้านปัจจัยการผลิตในการพัฒนาการเกษตรของเกษตรกร

ผลจากการศึกษาพบว่า ความต้องการพัฒนาการเกษตรของเกษตรกร เพื่อที่จะขอรับการสนับสนุนจาก อบต. สันติเสื่อ ในการพัฒนาการเกษตรของเกษตรกร 9 หมู่บ้าน สามารถกล่าวได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการด้านปัจจัยการผลิต ด้านการตลาด ด้านเทคโนโลยีการเกษตร (ด้านวิชาการ) ในส่วนของด้านการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ด้านการผลิตพืชและสัตว์ มีความต้องการน้อย

ส่วนในด้านของความ ต้องการด้านปัจจัยการผลิตของเกษตรกร จะเห็นได้ว่า เกษตรกรมีความต้องการในการรับการสนับสนุนด้านเมล็ดพันธุ์พืช , ยาปราบศัตรูพืช , ปุ๋ยชีวภาพ ในการพัฒนาการเกษตร เกษตรกรเองยังมีความต้องการด้านแหล่งเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์การเกษตรในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีแหล่งสินเชื่อ และแหล่งเงินทุนเพื่อการเกษตรที่เป็นที่ต้องการในด้านการผลิตของเกษตรกร

ความต้องการด้านการตลาด ซึ่งตลาดสินค้าทางการเกษตรเป็นสิ่งที่สำคัญของเกษตรกรเป็นจำนวนมาก ในทางตรง คือ เป็นแหล่งที่รับซื้อสินค้าการเกษตร เพื่อบริการและอำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกรและกลุ่มพ่อค้าที่จะมารับซื้อสินค้าของเกษตรกร ในทางอ้อมมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้ถึงเรื่องการแปรรูปสินค้า เพื่อการเพิ่มมูลค่าสินค้าของตนให้มีปริมาณและคุณภาพที่ดี เป็นที่ต้องการของตลาด และเกษตรกรเองก็จะไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลางและมีอำนาจต่อรองในระบบตลาดมากขึ้นความต้องการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีทางการเกษตร (ด้านวิชาการ)

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรจำนวนไม่น้อย ยังทำการผลิตแบบที่เคยปฏิบัติมา มีการยอมรับเทคโนโลยีสมัยใหม่บ้าง ในส่วนที่มีการยอมรับเทคนิควิธีการสมัยใหม่ ส่วนใหญ่จะยอมรับและปฏิบัติกันในเรื่องของการใช้น้ำ ในการเกษตรมีการให้น้ำในระบบต่าง ๆ กับพืช ส่วนใหญ่ด้านอื่น ๆ ยังไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลง ส่วนในด้านความรู้ทางการใช้สารเคมี และการรักษาสภาพแวดล้อมนั้น ปัจจุบันเกษตรกรเริ่มตระหนักถึงปัญหาด้านการใช้สารเคมีที่มีผลกระทบต่อร่างกาย และสภาพแวดล้อม จึงมีความต้องการที่จะรับรู้ถึงเทคนิควิธีการการนำไปปฏิบัติที่มีความปลอดภัยมากขึ้น

ความต้องการพัฒนาการเกษตรด้านการฝึกอบรมและศึกษาดูงานด้านการผลิตพืชและสัตว์

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรในตำบลส่วนใหญ่ มีการปลูกพืชผักและไม้ดอกไม้ประดับ และไม้ผล ในด้านการเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรเริ่มมีการเลี้ยงไก่ เพื่อเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นเกษตรกรเองจึงต้องการที่จะให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบล ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้จัดฝึกอบรมและศึกษาดูงานในด้านเทคนิควิธีการ การปลูกพืช ผัก การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ การปลูกไม้ผล การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงวัว ให้กับเกษตรกร เพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิตให้กับเกษตรกรให้ดียิ่งขึ้น

ข้อมูลด้านความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม กับความต้องการด้านปัจจัยการผลิตของเกษตรกร กล่าวได้ว่า เกษตรกรเพศชายมีความสัมพันธ์กับความต้องการปัจจัยด้านการผลิตเพื่อพัฒนาการเกษตร นอกจากนี้ยังมีเกษตรกรที่มีทั้งที่การถือครองที่ดินในส่วนตัวเป็นเจ้าของและในบางสวนเกษตรกรมีเช่าพื้นที่ทำการเกษตรเพื่อการผลิตของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านปัจจัยการผลิตเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อการผลิตของเกษตรกรเอง และยังมีปัจจัยชนิดหนึ่งนั่นคือ รายได้จากการเกษตรของเกษตรกรเองมีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านปัจจัยการผลิตเพื่อพัฒนาการเกษตร ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้สอดคล้องกับ (วัลลภ 2544) ที่ได้พบว่าปัจจัยด้านการผลิตด้านเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ แหล่งสินเชื่อ แหล่งเงินทุนเป็นปัจจัยที่เกษตรกรมีความต้องการอยู่เป็นจำนวนมาก

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจสังคมกับความต้องการด้านการตลาดของเกษตรกรกล่าวได้ว่าเกษตรกรที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านการตลาด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเกษตรกรที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาต้องการที่จะให้มีการขยายตลาดสินค้าเกษตรของตนเองให้มากขึ้น ขณะเดียวกันเกษตรกรเองยังมีความต้องการที่จะให้มีการรวมกลุ่มกันเพื่อการแปรรูปสินค้าเกษตรของตนเองเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าเกษตรของตน

ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ถือครองทางการเกษตรกับความต้องการด้านการฝึกอบรมกล่าวได้ว่าเกษตรกรที่มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรในส่วนที่จะเป็นเจ้าของและในส่วนที่มีการเช่า มีความสัมพันธ์ความต้องการด้านการฝึกอบรมทั้งการผลิตพืชและการผลิตสัตว์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำการเกษตรมีการใช้พื้นที่ที่มีอยู่อย่างประณีต ทำซ้ำหลาย ๆ ปีทำให้คุณภาพของดินเสื่อมคุณภาพ ประสิทธิภาพทางการผลิตลดลง เกษตรกรจึงเล็งเห็นว่าการได้รับการฝึกอบรมและการศึกษาดูงานด้านการผลิตพืชและสัตว์จะเป็นประโยชน์ต่อการผลิตของเกษตรกรเอง ซึ่งสอดคล้องกับ (ณรงค์ 2541) พบว่าเกษตรกรต้องการเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อการปรับปรุงการผลิตของเกษตรกรต้องการเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อการปรับปรุงการผลิตของเกษตรกรให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีประสิทธิภาพมากที่สุดและยังสามารถเพิ่มรายได้ให้เพิ่มขึ้นเป็นการยกระดับฐานะความเป็นอยู่ให้ดียิ่งขึ้นในอนาคต

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในครั้งนี้มีผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะบางประการอื่นจะเกิดประโยชน์แต่เกษตรกร ดังนั้นทางองค์การบริหารตำบลสันติคีรีพิจารณาดำเนินการดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลควรประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนในการจัดหาแหล่งวัสดุอุปกรณ์ ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยชีวภาพ และยาปราบศัตรูพืชที่มีคุณภาพที่ดี มีราคาที่เหมาะสมมาจัดจำหน่ายให้แก่เกษตรกร
2. องค์การบริหารส่วนตำบลควรประสานงานกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตรแก่เกษตรกร

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเฉพาะเกษตรกรที่อยู่ในเขตตำบลสันผีเสื้อเท่านั้น การวิจัยครั้งต่อไปควรขยายพื้นที่ไปในเขตตำบลอื่นที่มีสภาพพื้นที่การเกษตรเหมือนกัน เพื่อการเปรียบเทียบให้เห็นถึงความแตกต่างในด้านความต้องการของเกษตรกรในการพัฒนาการเกษตร
2. ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรอื่น ๆ กับความต้องการพัฒนาการเกษตร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเกษตรต่อไป
3. ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาความต้องการของเกษตรกรในการพัฒนาการเกษตรจาก อบต. ที่อยู่ในระดับชั้นที่ 5 การศึกษาครั้งต่อไปควรจะศึกษาใน อบต. ที่อยู่ในระดับที่ 1, 2, 3 และ 4 ต่อไป